

NEKE METRIJSKE KARAKTERISTIKE UPITNIKA ZA SAMOPROCJENU KVALITETE ŽIVOTA ADOLESCENATA

MARIJANA GOJČETA, INES JOKOVIĆ-TURALIJA*, MILKO MEJOVŠEK*

Primljeno: rujan 2004.
Prihvaćeno: listopad 2004.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 159.9

Cilj ovog rada je utvrđivanje metrijskih karakteristika "Upitnika za samoprocjenu kvalitete života" (USKŽ) i njegove faktorske strukture. Uzorak je formiran od 124 ispitanika oba spola (72 muških i 52 ženskih) u dobi od 15 do 18 godina. Primijenjeni upitnik čini 40 nedovršenih tvrdnji kojima je pridružena skala Likertova tipa od 5 stupnjeva. Analizom pouzdanosti, homogenosti i diskriminativnosti pomoću Cronbachovog alpha koeficijenta, srednje interkorelacije itema i pomoću korelacija itema sa sumom dobivene su zadovoljavajuće metrijske karakteristike i konačna verzija upitnika od 15 tvrdnji. Faktorskom analizom na skupu od 15 varijabli dobivena su tri ortogonalna faktora: Faktor osobnog ispunjenja, Faktor socijalnog blagostanja i Faktor materijalnog blagostanja. Struktura faktora pokriva tri dimenzije kvalitete života: psihološku, socijalnu i ekonomsku.

Ključne riječi: kvaliteta života, adolescenti, upitnik.

Uvod

Kvaliteta života je složena psihološka kategorija koja ukazuje na doživljeno zadovoljstvo životom (u cijelosti ili pojedinim njegovim aspektima), a doživljaj zadovoljstva određen je individualnim iskustvom, aspiracijama, željama i vrijednostima pojedinca; kognitivnim i konativnim karakteristikama pojedinca te objektivnim uvjetima u kojima pojedinac živi. Zadovoljstvo životom ovisi i o podudarnosti željenog načina života s realnim (ostvarenim). Kvaliteta života je promjenjiva kategorija pa promjene u razvoju društva i promjene u životu svakog pojedinca utječu na objektivne uvjete života i subjektivno doživljavanje te vrednovanje vlastitog života.

Prva empirijska proučavanja kvalitete života odnosno nivoa života ili životnog standarda (level of living) nastala su u okviru ekonomskih znanosti. Nivo života određivao se na temelju zadovoljenosti materijalnih potreba, a jedini

indikator društvenog razvoja bio je nacionalni dohodak. Institut Ujedinjenih naroda za istraživanje društvenog razvoja u Genevi, 1966. godine, izrađuje tzv. "genevski model" prema kojem se nivo života određuje kao "stupanj zadovoljenosti materijalnih i kulturnih potreba društva" (Drewnowsky, Scott, 1968), a njegovi indikatori su: kvaliteta ishrane, stanovanje, zdravlje, obrazovanje, rekreacija, sigurnost i materijalni višak. Model je nastao na temelju komparativnog istraživanja nivoa života u dvadesetak zemalja članica Ujedinjenih naroda. Rezultat istraživanja bio je proširivanje koncepta nivoa života sa zadovoljenosti materijalnih potreba na zadovoljenost materijalnih i nematerijalnih (kulturnih) potreba društva.

Daljnje proširenje ovog koncepta posljedica je naglog materijalnog i tehnološkog napretka te razvoja demokracije. Prilikom određivanja kvalitete života pored ekonomskih i socijalnih indikatora (koji su objektivno mjerljivi)

* Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

znanstvenici uvode i subjektivne pokazatelje (mjerljivi stupnjem zadovoljstva).

“Skandinavski komparativni model” istraživanja kvalitete života polazi od cjelokupnih ljudskih potreba. E. Allardt (1976) zauzima stajalište da kvaliteta života ovisi o zadovoljavanju svih univerzalnih ljudskih potreba koje svrstava u tri nivoa:

1. materijalne potrebe (određene su s imati): fizičke potrebe, potrebe egzistencije;
2. socijalne potrebe (određene su s ljubiti): potrebe za sigurnošću, pripadanjem, odobravanjem, ljubavlju i potrebe odnošenja;
3. osobne potrebe (određene su s biti): potrebe za saznanjem, samoaktualizacijom i potrebe osobnog razvoja.

Navedene potrebe razlikuju se prema stupnju njihove objektivne zadovoljenosti, subjektivne procjene doživljaja zadovoljstva materijalnim uvjetima života, međuljudskim i društvenim odnosima te mogućnošću ostvarivanja samoaktualizacije (prema Allardt, 1976). Allardt definira kvalitete života kao zadovoljenost socijalnih i osobnih potreba uz subjektivnu percepciju tog zadovoljstva.

Galtung (1982) vidi kvalitetu života kao “zadovoljavanje materijalnih, socijalnih i samoaktualizirajućih potreba” (prema Pastuović, 1991). “Komponente kvalitete života operacionalizirane su kroz razvoj ličnosti, slobodu, društveno-ekonomski razvoj, jednakost, pravdu, sudjelovanje u društvenom životu, autonomiju, solidarnost i univerzalnost” (Sučić, 1990).

Vladimir Lay (1991) definira kvalitetu svakidašnjeg života kao “situaciju, egzistencijalno stanje manje ili veće ne/zadovoljenosti potreba pojedinca, odnosno potreba različitih grupnih entiteta kao što su: slojevi, klase, profesionalne grupe, i sl.” (Lay, 1991). Fenomen kvalitete života može se objasniti pomoću slijedećih dimenzija: socijalno blagostanje, sigurnost, sloboda te samorealizacija/identitet. Svaka dimenzija operacionalizirana je pomoću nekoliko komponenti:

- a) blagostanje (prehrana, stanovanje, zdrav-

lje, zaposlenost, uvjeti rada, odmor i rekreacija, obrazovanje, materijalni višak),

- b) sigurnost (radna, ekonomska, stambena, imovinska, pravna, ekološka, zdravstvena),
- c) sloboda (autonomija u životnoj i radnoj okolini, participacija u ekonomskoj i političkoj sferi),
- d) samoidentitet (odsustvo samodestruktivnih oblika ponašanja kao što su alkoholizam, droga, samoubojstva, a prisustvo zadovoljavajućih oblika samorealizacije).

“Kvalitet svakidašnjeg života pojedinca je to viši što više pojedinac živi u stanju blagostanja (a ne oskudice), u stanju sigurnosti (a ne ugroženosti), u slobodi kroz autonomiju i participaciju (a ne u neslobodi, niskom stupnju autonomije i izvan prakse participacije), u samoidentitetu i samorealizaciji (a ne u samodestrukciji i odsustvu prakse samorealizacije)” (Lay, 1989).

Krizmanić i Kolesarić (1989) ističu da je kvaliteta života prvenstveno “psihološka kategorija, koja ne proizlazi automatski iz zadovoljavanja nekih osnovnih potreba, već iz kompletne psihološke strukture pojedinca u interakciji s fizičkom i socijalnom okolinom u kojoj živi”. Osnova kvalitete života svakog pojedinca je njegov doživljaj zadovoljstva životom. “Taj kompleksni doživljaj osnovan je kako na individualnom iskustvu tako i na aspiracijama, željama i vrijednostima pojedinca; određen je psihofiziološkim sklopom karakteristika pojedinca i objektivnim uvjetima u kojima živi” (Krizmanić, Kolesarić, 1989). Isti autori naglašavaju da je neophodno odvojiti sadržaj pojma kvalitete života od faktora koji ga determiniraju. Kvalitetu života moguće je jedino ispitati na osnovu subjektivne procjene zadovoljstva životom od strane pojedinca, ali da bismo mogli saznati zašto je određeni pojedinac zadovoljan ili nezadovoljan trebamo proučiti strukturu faktora koji na taj doživljaj i njihov interaktivni odnos utječu.

Vuletić (1999) smatra da kvalitetu života podjednako determiniraju objektivne okolnosti u kojima pojedinac živi (socijalni indikatori), sub-

jektivan odgovor pojedinca na te uvjete života (psihološki indikatori), podudarnost želja, očekivanja i potreba pojedinca s njegovim stvarnim načinom života (socijalna politika) te vanjski utjecaji. Objektivne okolnosti se odnose na relativno trajne uvjete u kojima pojedinac živi kao: socioekonomski status, edukacija, stanovanje, radna aktivnost pojedinca, zdravlje, itd. Subjektivni odgovor pojedinca je doživljeno zadovoljstvo životom u cijelosti ili u pojedinoj domeni značajnoj za pojedinca. Pri tome je važno koliko je za tog pojedinca značajno to područje života i koliko je njime zadovoljan. Nezadovoljstvo sa područjem od nečije velike važnosti rezultirat će nižim općim zadovoljstvom kvalitetom života. Treći značajan aspekt kvalitete života odražava se u razlici između želja i očekivanja pojedinca te njihovog ostvarenja. Kvaliteta života ovisi o osobnom prethodnom iskustvu pojedinca, sadašnjem načinu života te nadama i ambicijama za budućnost. "Specifična područja života koje pojedinac smatra važnima bit će pod značajnim utjecajem sociokulturalnog miljea u kojem je pojedinac odrastao odnosno u kojem živi" (Calman, 1984. prema Vuletić, 1999). Također, o vrijednosnom sustavu, željama i razini očekivanja pojedinca ovisit će njegova evaluacija postignuća u ostvarivanju različitih životnih uloga (profesionalne, roditeljske, društvene, političke, itd.). Iako postoji dinamika u odnosu između objektivnog i subjektivnog u kvaliteti života, snažan utjecaj može imati i važan životni događaj kao pogoršanje ili poboljšanje zdravstvenog, materijalnog, psihološkog i/ili socijalnog stanja. Vanjski utjecaji sudjeluju u dinamičnom odnosu međusobnog djelovanja objektivnih životnih okolnosti, subjektivnog osjećaja blagostanja te osobnih vrijednosti i aspiracija pojedinca, a mogu djelovati bilo pozitivno bilo negativno.

Iz navedenog možemo konstatirati da su osnovna obilježja kvalitete života subjektivnost (razumljiva je samo iz perspektive pojedinca) i multidimenzionalnost (procjenjujemo je psihometrijskim mjerenjem brojnih različitih dime-

nzija života pojedinca).

Istraživanjima, u kojima objektivno pristupamo problemu, utvrđujemo indikatore ekonomskog, socijalnog ili fizičkog aspekta kvalitete života. Objektivnim mjerenjem dobivamo pokazatelje koji se odnose na prehranu, odijevanje, stanovanje, uvjete rada, zdravlje, odmor i rekreaciju, obrazovanje, kulturu, sigurnost, društvenu i fizičku okolinu (Drewnowski, Scott, 1968; Allardt, 1976; Goričar, 1984; Lay, 1986, 1991; Rus, 1985; Seferagić, Popovski, 1989; Sučić, 1990, 1991; Šoša 1991; Pastuović, 1992, 1993; Kugler, 1992; Karajić, 1994).

U istraživanjima u kojima upotrebljavamo subjektivni kriterij i pristup problemu, težište prebacujemo na psihološki aspekt utvrđujući doživljaj zadovoljstva načinom života i njegovim uvjetima te mogućnostima i ograničenjima koje nam život nameće. Pojedinac procjenjuje svoju kvalitetu života na osnovi doživljaja uspješnosti u različitim životnim ulogama (Krizmanić, Kolesarić, 1989; Lehman i sur., 1982; Pastuović, 1993).

Psihologijskim mjernim instrumentima (upitnicima, anketama) za ispitivanje vrijednosnog sustava, za dobivanje podataka o zadovoljenju ciljeva i aspiracija u različitim aspektima života, za ispitivanje prošlih iskustava i niza osobina ličnosti na indirektan način određujemo kvalitetu života pojedinca. Obzirom da je kvaliteta života složena psihološka kategorija, adekvatniji pristup u istraživanju je kada od svakog pojedinca tražimo njegovu subjektivnu procjenu doživljaja zadovoljstva životom. Jedan od standardiziranih mjernih instrumenata kojima možemo ispitati kvalitetu života su "Skale za mjerenje kvalitete življenja (SKŽ)" (Krizmanić, Kolesarić, 1989).

Po uzoru na "Skale za mjerenje kvalitete življenja (SKŽ)" izrađen je "Upitnik za samoprocjenu kvalitete života (USKŽ)" od 40 tvrdnji. Cilj ovog istraživanja je, na temelju samoprocjene nekih aspekata kvalitete života adolescenata, utvrditi metrijske karakteristike te faktorsku strukturu "Upitnika za samoprocjenu kvalitete života" (USKŽ). U skladu s definiranim ciljem

istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

- H1 - Upitnik (USKŽ) je zadovoljavajućih metrijskih karakteristika za primjenu u istraživačke svrhe.
- H2 - Kvaliteta života je definirana faktorima koji odražavaju njene osnovne aspekte: psihološki, socijalni i ekonomski.

Metode rada

Uzorak ispitanika je formiran od 124 ispitanika oba spola (72 muških i 52 ženskih), koji su polaznici Ugostiteljsko-turističkog učilišta, Kombolova 2a, u Zagrebu. Dob ispitanika je od 15. do 18. godina.

Na temelju klasifikacija dimenzija i indikatora kvalitete života, prema podacima iz literature, konstruirane su čestice upitnika. Za svako područje konstruirano je po nekoliko tvrdnji, kojima se pokušao opisati sadržaj navedenih dimenzija. Ponuđeni odgovori za svako pitanje (tvrđnju) nalaze se na skali Likertovog tipa od 1 do 5 (1 - veliko zadovoljstvo, 2 - malo zadovoljstvo, 3 - ni zadovoljstvo ni nezadovoljstvo, 4 - malo nezadovoljstvo, 5 - veliko nezadovoljstvo ili 1 - vrlo zadovoljan, 2 - donekle zadovoljan, 3 - ni zadovoljan ni nezadovoljan, 4 - donekle nezadovoljan i 5 - vrlo nezadovoljan). Ispitanici su trebali procijeniti svoj stupanj slaganja sa pojedinom tvrdnjom na toj skali. Svaka tvrdnja upitnika predstavlja jednu varijablu. Upitnik se sastoji od 40 varijabli.

Tablica 1. Varijable "Upitnik za samo procjenu kvalitete života (USKŽ)" (str. 21)

Ispitivanje je provedeno anonimno. Podaci su prikupljeni u studenom 2001. godine.

Metode obrade podataka

Pomoću statističkog programa Statistica (Statsoft) utvrđene su metrijske karakteristike te faktorska struktura upitnika.

Deskriptivnom analizom rezultata ispitanika dobiveni su osnovni statistički parametri. Izvršena je korelacijska analiza. Podaci su analizirani i faktorskom analizom, metodom glavnih

komponenti, a faktori su rotirani u varimax poziciju. Za tri verzije skale izvršena je analiza pouzdanosti, homogenosti i diskriminativnosti pomoću Cronbachovog alpha koeficijenta i srednje interkorelacije itema te pomoću korelacija itema sa sumom.

Rezultati i diskusija

U okviru osnovne statističke obrade izvršena je deskriptivna analiza podataka. Matrica korelacija pokazuje da varijabla 1. (Općenito, svojim zdravljem ja sam ...) i varijabla 10. (Svojim zdravstvenim stanjem ja sam ...) imaju visoku povezanost (0.95) te su one redundantne. Varijable s niskom standardnom devijacijom su slabo diskriminativne i potrebno ih je izbaciti iz upitnika. Takve varijable su V13 (0.57) i V14 (0.63). V13 (Prijatelji i razgovori s njima pružaju mi ...) ima najmanji raspon između minimalnog i maksimalnog rezultata, a V14 (Sam odabirem svoje prijatelje i zbog toga sam ...) ima nisku standardnu devijaciju i najmanju aritmetičku sredinu (1.22).

U svrhu postizanja bolje pouzdanosti upitnika te srednje korelacije čestica iz početne verzije upitnika od 40 varijabli izbacujemo varijable čije su korelacije sa sumom niže od 0.4. Izbacivanjem varijabli niskih korelacija sa sumom dobiva se druga verzija upitnika od 22 čestice, a daljnjim izbacivanjem finalna verzija Upitnika od 15 varijabli (time je povećana pouzdanost i homogenost upitnika). Svi podaci dobiveni analizom pouzdanosti, homogenosti i diskriminativnosti te izdvojeni faktori faktorskom analizom, na skupu od 40 varijabli i na skupu od 22 varijable, mogu se dobiti na uvid i nalaze se kod autorice. Konačni Cronbachov alpha koeficijent kao mjera pouzdanosti iznosi 0.859, a srednja interkorelacija itema kao mjera homogenosti 0.31.

Metodom glavnih komponenti, na finalnoj verziji upitnika, ekstrahirana su tri faktora. Prvi faktor ili prva glavna komponenta objašnjava

Tablica 1. Varijable "Upitnika za samoprocjenu kvalitete života (USKŽ)"

RB	NAZIV VARIJABLE	ŠIFRA VARIJABLE
1.	Općenito, svojim zdravljem ja sam ...	V1
2.	Obavljanje osobne higijene pruža mi ...	V2
3.	Kvalitetom ishrane ja sam ...	V3
4.	Kada pijem alkohol osjećam ...	V4
5.	Kada pušim osjećam ...	V5
6.	Zbog toga što se ne drogiram osjećam ...	V6
7.	Dobivenim džeparcem ja sam ...	V7
8.	Materijalnim stanjem svojih roditelja ja sam ...	V8
9.	Uvjetima stanovanja ja sam ...	V9
10.	Svojim zdravstvenim stanjem ja sam ...	V10
11.	Lijepo se odijevati pruža mi ...	V11
12.	Susreti s nepoznatim ljudima u meni stvaraju ...	V12
13.	Prijatelji i razgovori s njima pružaju mi ...	V13
14.	Sam odabirem svoje prijatelje i zbog toga sam ...	V14
15.	Odnosom s braćom/sestrama i rođacima ja sam ...	V15
16.	Zbog pažnje i ljubavi koju dobivam od roditelja osjećam se ...	V16
17.	Razgovor s roditeljima pričinjava mi ...	V17
18.	Svojom govornom komunikacijom s drugim ljudima ja sam ...	V18
19.	Zbog svog načina reagiranja, kad me netko napadne, osjećam se ...	V19
20.	Pomoć koju pružam drugim ljudima pričinjava mi ...	V20
21.	Sudjelovanje u društvenim aktivnostima u meni stvara osjećaj ...	V21
22.	Svojim položajem među prijateljima ja sam ...	V22
23.	Odlasci na predstave pričinjavaju mi ...	V23
24.	Odlasci na zabave pružaju mi ...	V24
25.	Kad dobivam darove osjećam ...	V25
26.	Darivanje drugih pruža mi ...	V26
27.	Moje seksualno doživljavanje pruža mi ...	V27
28.	Emocionalne veze koje ostvarujem pružaju mi ...	V28
29.	Uspjehom koji postizem u školi ja sam ...	V29
30.	Hobi koji imam pruža mi ...	V30
31.	Gledanje sportskih natjecanja pruža mi ...	V31
32.	Načinom na koji provodim svoje slobodno vrijeme ja sam ...	V32
33.	Sudjelovanje u sportu pruža mi ...	V33
34.	Kroz sport upoznajem druge ljude i zato sam ...	V34
35.	Organizacijom radnih i slobodnih aktivnosti ja sam ...	V35
36.	Smatram da sam svojim sadašnjim načinom života ...	V36
37.	Planovima za budućnost ja sam ...	V37
38.	U religiji pronalazim ...	V38
39.	Društvom u kojem živim ja sam ...	V39
40.	Odnosom s profesorima ja sam ...	V40

Tablica 2. Rezultati faktorske analize konačnog skupa varijabli

Faktor	Svojtvena vrijednost	Postotak ukupne varijance	Kumulativna svojtvena vrijednost	Kumulativni postotak ukupne varijance
1	5.417763	36.11842	5.417763	36.11842
2	1.367143	9.11429	6.784906	45.23271
3	1.289713	8.59809	8.074620	53.83080

36% ukupne varijance, drugi faktor 9%, a treći 8.5% (vidi Tablicu 2., str. 22).

U Tablici 3. prikazane su korelacije preostalih 15 varijabli s prvom glavnom komponentom. Prvi faktor determiniran je varijablama:

- odnosom s braćom/sestrama i rođacima ja sam (0.62),
- zbog pažnje i ljubavi koju dobivam od roditelja osjećam se (0.84),
- razgovor s roditeljima pričinjava mi (0.61),
- smatram da sam svojim sadašnjim načinom života (0.57), i
- planovima za budućnost ja sam (0.78).

Podudaran je s prvim faktorom i u prvoj i u drugoj provedenoj faktorskoj analizi. Varijable koje ga definiraju odnose se na međuljudske odnose, razumijevanje i planiranje. Nazvali smo

ga faktorom osobnog ispunjenja.

Najviše korelacije s drugim faktorom imaju varijable:

- sudjelovanje u društvenim aktivnostima u meni stvara osjećaj (0.72),
- uspjehom koji postižem u školi ja sam (0.61),
- gledanje sportskih natjecanja pruža mi (0.56), i
- u religiji pronalazim (0.66).

Struktura navedenih faktora odražava socijalni aspekt kvalitete života te ga možemo nazvati faktorom socijalnog blagostanja.

Definiranju trećeg faktora značajno doprinosi pet varijabli. Varijable su:

- dobivenim džeparcem ja sam (0.66),
- materijalnim stanjem svojih roditelja ja sam (0.75),

Tablica 3. Korelacije preostalih 15 varijabli s faktorom

	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 3
V7	.259703	.154045	.668564
V8	.123253	.106440	.757069
V9	.463196	.068411	.454516
V15	.623613	.088726	.149243
V16	.844039	.158018	.199249
V17	.619492	.506220	.085778
V21	.194876	.722871	.087465
V22	-.022738	.379139	.640476
V29	.185252	.611602	.213096
V31	-.009735	.566600	.198356
V32	.448727	.027065	.539102
V36	.575785	.173389	.599636
V37	.789528	.177072	.135853
V38	.158280	.669686	.091565
V39	.130746	.179220	.558935

- svojim položajem među prijateljima ja sam (0.64),
- smatram da sam svojim sadašnjim načinom života (0.59), i
- društvom u kojem živim ja sam (0.55).

Ovaj faktor smo nazvali faktorom materijalnog blagostanja, jer pokriva odnos ispitanika prema materijalnoj situaciji te društvenu prihvaćenost koja proizlazi iz te situacije. Ovaj se faktor odnosi na ekonomski aspekt kvalitete života.

Zaključak

Faktorskom analizom rezultata dobivenih primjenom "Upitnika za samoprocjenu kvalitete života" (USKŽ) izolirano je dvanaest faktora na skupu od 40 varijabli (prva verzija upitnika), šest faktora na skupu od 22 varijable (druga verzija upitnika) i tri faktora na skupu od 15 varijabli (treća i konačna verzija upitnika). Svojevrsne vrijednosti dobivenih faktora veće su od 1 te su oni po Guttman – Kaiserovom kriteriju značajni.

Faktori izolirani metodom glavnih komponenti na finalnoj verziji skale su: Faktor osobnog ispunjenja, Faktor socijalnog blagostanja i Faktor materijalnog blagostanja. Prva glavna komponenta, izolirana u tri faktorske analize, determinirana je istim varijablama, no ostala dva faktora se provlače kroz ranije analize, ali se zasebno formiraju tek u trećoj faktorskoj analizi.

Varijable najviših korelacija, u sve tri faktorske analize, s prvom glavnom komponentom odnose se na međuljudske odnose, razumijevanje, planiranje i osobno izražavanje pa je faktor nazvan faktorom osobnog ispunjenja. Ispitanici izražavaju zadovoljstvo obiteljskim i prijateljskim odnosima, hobiem, sadašnjim

načinom života i planovima za budućnost.

Drugi faktor, izoliran faktorskom analizom na skupu od 15 varijabli, određen je varijablama koje pokrivaju područje socijalnih kategorija (pomaganje drugima, odnos prema religiji, sudjelovanje u društvenim poslovima i socijalizacija s drugima) i rekreacije (pasivne i promatračke rekreativne aktivnosti te sudjelovanje u aktivnoj rekreaciji) pa je faktor nazvan faktorom socijalnog blagostanja.

Faktor materijalnog blagostanja je treći faktor izoliran faktorskom analizom na finalnoj verziji skale. Varijable koje imaju najviše korelacije s ovim faktorom odnose se na materijalnu situaciju ispitanika te njihovu percepciju pozicije, slobodnog vremena, društva i načina života u odnosu na tu situaciju.

Faktorska struktura navedenih faktora odražava osnovne aspekte kvalitete života: psihološki (prvi faktor), socijalni (drugi faktor) i ekonomski (treći faktor), stoga možemo prihvatiti drugu hipotezu.

Analiza pouzdanosti, homogenosti i diskriminativnosti izvršena je za sve tri verzije skale. Na osnovu dobivenog Cronbachovog alpha koeficijenta (0.859), srednje interkorelacije itema (0.31) i korelacija čestica sa sumom, na konačnom skupu varijabli, možemo zaključiti da je upitnik primjenjiv u istraživačke svrhe te prihvaćamo prvu hipotezu.

Varijable niskih korelacija sa sumom izbacivane su postepeno iz skale. Time se smanjivala aritmetička sredina i standardna devijacija skale, ali je rasla pouzdanost i homogenost upitnika. Izbacivanjem takvih varijabli izgubljeni su neinterpretabilni faktori izolirani prvom faktorskom analizom i dobivena je konačna verzija upitnika dobrih metrijskih karakteristika.

Lireratura

- Allardt, E. (1976): Dimension of Welfare in a Comparative Scandinavian Study, *Acta Sociologica*, Copenhagen, 19, 3, 227-239.
- Drewnowsky, J. i Scott, W. (1968): *The Level of Living Indeks – New Version*, UNRISED, Geneve.
- Goričar, J. (1984): Mogućnosti višeg kvaliteta života, *Pregled*, 74, 9, 943-949.
- Lay, V. (1986): Kvalitet svakidašnjeg života društvenih grupa, *Revija za sociologiju*, 16, 1-4.
- Lay, V. (1991): Kvaliteta života društvenih slojeva u Hrvatskoj – Socijalno strukturiranje blagostanja, *Socijalna struktura i kvaliteta života u Hrvatskoj*, Zbornik radova, IDIS, Zagreb, 1-12.
- Karajić, N. (1994): Socijalno-ekološki aspekti kvalitete života, Magistarski rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
- Krizmanić M. i Kolesarić, V. (1989): Pokušaj konceptualizacije pojma kvalitete života, *Primijenjena psihologija*, 10, 179-184.
- Krizmanić M. i Kolesarić, V. (1992): Priručnik za primjenu skala kvalitete življenja (SKŽ), Naklada Slap, Jastrebarsko.
- Kugler, S. (1992): Kulturni sadržaji u kvaliteti života, *Theleme-časopis za istraživanje edukacije i kulture*, 38, 3-4, 135-149.
- Pastuović, N. (1992): Kvaliteta života kao cilj edukacije, *Theleme-časopis za istraživanje edukacije i kulture*, 38, 1, 1-17.
- Pastuović, N. (1993): Kvaliteta života kao kriterij održivosti razvoja-psihologijski pristup, *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociologijska istraživanja okoline*, 2, 3, 471-479.
- Pastuović, N., Krizmanić, M. i Kolesarić, V. (1991): Obrazovanje kao faktor kvalitete života, *Primijenjena psihologija*, 12, 3-4, 109-113.
- Seferagić, D., Popovski, V. (1989): Kvaliteta života kao cilj društvenog razvoja, *Revija za sociologiju*, 20 (1-2), 73-87.
- Sučić S. (1990): Značaj obrazovanja u kvaliteti života, *Andragogija*, 36, 7-9, 259-266.
- Sučić S. (1990): Obrazovanje i kvaliteta života, Doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
- Sučić S. (1991): Empirijski prolog određenju kvalitete života, *Theleme-časopis za istraživanje edukacije i kulture*, 37, 1, 35-47.
- Šoša, I. (1991): Kvaliteta života bolesnika s kolostomom, operiranih zbog raka debelog crijeva, Magistarski rad, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
- Vuletić G. (1999): Sociopsihološki čimbenici osobne kvalitete života, Magistarski rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Some measurement characteristics of self-perceived quality of life questionnaire for adolescents

Abstract

The purpose of this study was to determine some measurement characteristics of the "Self-perceived quality of life questionnaire for adolescents" and its factor structure. The sample consisted of 124 adolescents of both sexes (72 male and 52 female), aged between 15 and 18 years. The questionnaire consists of 40 unfinished statements and answers given in the Likkert-type scale of 5 degrees. Reliability, homogeneity and discrimination power were examined using the Cronbach alpha coefficient, average inter-item correlations and item-total correlations. The factor analysis of the finished scale of 15 items yielded three orthogonal factors: personal fulfilment, social well-being and economic welfare. The obtained factor structure includes three main dimensions of the quality of life: personal, social and economic.

Keywords: *quality of life, adolescents, questionnaire.*